

Λακων.): 'Σ τὸ γεννητὸ ἔκανε χειμῶνα γερόν. Μὲ βρῆτσε ὁ χειμῶνας ἀπάνω 'ς τὸ γεννητό. 3) 'Ἡ οἰκογενειακὴ καταγωγή, οἱ γονεῖς Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Σάντ. Τραπ.) || 'Ἀσμ.

— Κόρη, ἀπόθεν οἱ γονεῖς, πόθεν τὰ γεννητά σου;

— 'Ἡ μάννα μ' ἄς τοὺς οὐρανούς, ὁ κύρη μ' ἄς τὰ νέφᾱ Κερασ. Σάντ. 4) 'Ἡ πατρικὴ οἰκία, ὁ τόπος τῆς γεννήσεως Πόντ. (Σάντ. Τραπ.) 'Ἀσμ.

'Εγ' ὄντας ἔμ'ν εἰς τ' ἄνθᾱ μου, ἔβγ' ἄς τὰ γεννητά μου 'ς σὰ χέρᾱ παίρ'να τ' ἄρματα, ἐζώσκουμ τὰ λωρίτσα ἄς τ' ὄρᾱ τ' ἄρκους ἔβγαλ'να, ἄς τὰ βουῖνᾱ τ' ἐλάφᾱ (ὅταν ἤμουν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας μου, ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν, ἐζώσθην τὰ λωρία τῶν ὅπλων καὶ ἔβγανα, ἐκυνήγουν εἰς τὰ ὄρη ἄρκτους καὶ ἐλάφια). Συνών. γονικός, πατρικός.

γεννητούδι τό, Εὐβ. (Αἰδηψ.) γεννητούδι Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γεννητός καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦδι.

Τὸ ἀρτιγέννητον βρέφος. Συνών. ἐν λ. γεννησιαρούδι 1.

γεννητούρι τό, ἀμάρτ. γινῶ'τούρ' Μακεδ. (Θεσσαλον. Κολινδρ.) 'εννητούρι Νάξ. ('Απύρανθ.) γεννατούρι 'Ηπ. (Παλάσ.) Πληθ. γεννητούρια 'Ανδρ. Βιθυν. (Κίος) Δαρδαν. (Λάμψακ.) Εὐβ. (Κουρ.) 'Ιων. (Κρήν.) Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Νίσυρ. Πελοπν. (Λάλ.) Πόντ. ('Ινέπ.) Προπ. ('Αρτάκ.) Σίφν. Χίος — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ. Μ. 'Εγκυκλ. Βλαστ. 392 Πρω. Δημητρ. — Γ. Ξενόπ., Πλούσ. καὶ φτωχ., 215 Χ.Χρηστοβασ., Χρον. σκλαβ., 178 'Ι.Βενιζέλ., Παροιμ.², 212, 512. γεν-νητούρια Κάρπ. Κάσ. γεννητούρια Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γεννητούργια Θηρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) γεννητούργια Κῶς Μεγίστ. γεῖν'τούρια Θράκ. (Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Τσανδ.) γινῶ'τούρια Α.Ρουμελ. (Στενήμ. Φιλίππουπ.) Θεσσ. (Τσαγκαρ.) Κυδων. Λέσβ. Αἴμν. Μακεδ. (Νάουσ.) γινῶ'τούργια Θεσσ. (Δομοκ.) 'εννητούρια Νάξ. ('Απύρανθ.) 'εν-νητούρια Κάρπ. Χάλκ. γεννητούρε Τσακων. (Χαβουτσ.) γεννητούρια 'Αντίπαξ. Ζάκ. 'Ιθάκ. Παξ. — Λεξ. Δημητρ. γεννητούργια Βιθυν. (Κατιρλ.) γεῖν'τούρια 'Ηπ. ('Ελληνικ. Χουλιαρ.) Θράκ. (Αἰν.) γινῶ'τούρια 'Ηπ. (Δωδών. Ζαγόρ. 'Ιωάνν.) Λευκ. γεν-νετούρια Πάτμ. γεννετούργια Λειψ. γεννατούρια Κέρκ. Κεφαλλ. Κίμωλ. 'Οθων. γεν-νοτούργια Σύμ. γινῶ'τούρια 'Ηπ. ('Ιωάνν.) γεμ'τούρια 'Ηπ. γιμ'τούρια 'Ηπ. (Ζαγόρ. 'Ιωάνν.) γιμ'τούρια 'Ηπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γεννητός καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦρι. 'Ο τύπ. ὑπὸ τὴν σημ. τοῦ τόπου γεννήσεως καὶ παρὰ Φωσκόλ., Φορτουν., Πρᾶξ. Γ, στ. 292 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ., σ. 104) «Καὶ ἡ ἀφορμὴ ἀπὸ μὲ 'καμε ὁλῶν ὁμπρὸς καὶ βγῆκα | ἀπὸ τὰ γεννητούρια μου καὶ τὴν πατρίδα ἐφῆκα». 'Εξ ἐγγράφου τοῦ 1753 ὁ τύπ. γεννητόρι Σκυρ.

1) Τὸ ἀρτιγέννητον βρέφος ἢ τὸ νεογνὸν ζώου συνήθως γάττας Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.) Μακεδ. (Θεσσαλον. Κολινδρ.): Θά 'πιφτι τοῦ σκ'πάρῶ, θά σκότουρι τοῦ πιδὶ τοῦ γινῶ'τούρ' πού θά τοῦ βάφτ'ζαν Θεσσαλον. Κλαί' τοῦ γινῶ'τούρ' Κολινδρ. 'Επῆρε τὰ γεννητούρια τῆς γάττας καὶ τὰ πέταξε 'ς τὸ ποτάμι Ζάκ. Συνών. ἐν λ. βυζαλιχτέριν, γεννησιαρούδι. β) Τὸ τέκνον Νάξ. ('Απύρανθ.): Σὰ νὰ 'τονε δὰ κ'εὐτὸς δικό μου 'εννητούρι, ὅ,τι τοῦ δύχῃ ἐπὰ θ' ἀράξῃ. Εἶδα καταραμένο 'εννητούρι ἦτονε κι εὐτός! Παλιόπαιδο. Συνήθως κατὰ πληθ. 1) 'Ἡ γέννησις σύνηθ. καὶ Πόντ. ('Ινέπ.) Τσακων. (Χαβουτσ.): Σήμερα εἶχαμε γεννητούρια σύνηθ. 'Εχου γεννητούρε σάμερ' (ἔχω γεννητούρια σήμερον) Χαβουτσ. Τοῦ Γινάρ' 'ς τοῦ στάβλου ἔχ' γινῶ'τούρια Θεσσ. (Τσαγκαρ.) 'Εκαταβάριανε ἡ κόρη μας, γεν-νητού-

ρια θά 'χωμεν ὅπου κι ἂν εἶναι Νίσυρ. Σήμ-μερον ἔχομεγ γεν-νοτούργια Σύμ. 'Σ τὰ γεννητούρια σου ἐγλεδίσαμε Κρήτ. 'Ο Κυρίτσης 'ς τὰ γεννατούρια τσῆ κοπελὸς του ἦρθε 'ς τὸ χωριὸ 'Οθων. Σήμ-μερις ἔχομεγ γεν-νητούργια, γέν-νησεν ἡ γαάρα μας τσ' ἦκαμεν ἕναμ πουλάρι Κῶς. Εἶχαμαν γινῶ'τούρια, πέδι γατσιὰ γέιν'σι ἡ γάττα μας 'Ηπ. ('Ιωάνν.) Λέω πὼς ἐτοιμάζεται ἡ γάττα 'ιὰ 'εννητούρια Νάξ. ('Απύρανθ.) Πῆγε πάλι ἡ δασκάλ'σσα νὰ χιοιτήσ' τ' βασιλ'σσα γιὰ τὰ γινῶ'τούρια τ' βασιλόπ'λου (ἐκ παραμυθ.) Θράκ. Μοιραῖα παρευρέθηκε 'ς τὰ γεννητούρια του καὶ 'ς τὰ βαπτίσια του Γ.Ξενόπ., ἐνθ' ἂν. Γιὰ τὲς μπογάτσες τῶν κανισκιῶν τῶν γάμων καὶ τῶν γεννητουριῶν Χ.Χριστοβασ., ἐνθ' ἂν. || Φρ. Καλὰ γεννητούρια (εὐχὴ πρὸς ἐγκύους γυναῖκας) πολλαχ. Καλὰ γεννητούργια (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Βιθυν. (Κατιρλ.) Συνών. φρ. καλὴ λευτεριά. Καὶ 'ς τὰ γεννητούρια σου (εὐχὴ πρὸς νεονύμφους πρὸς ἀπόκτησιν τέκνου) 'Αντίπ. Παξ. Καὶ 'ς τὰ γινῶ'τούρια σ' (συνών. τῇ προηγούμενῃ) 'Ηπ. (Ζαγόρ. 'Ιωάνν.) Καὶ 'ς τὰ γιμ'τούρια σ' (συνών. τῇ προηγούμενῃ) 'Ηπ. (Ζαγόρ.) 'Σ τὰ γεννατούρια σου (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Κεφαλλ. Κίμωλ. 'Οθων. 'Σ τὰ γεν-νετούρια σας (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Πάτμ. Καὶ 'ς τὰ 'εννητούρια (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Ο γάμος καλορρίζικος κι ἀπὸ τὰ γεν-νοτούργια (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Σύμ. Καὶ 'ς τὰ γεῖν'τούρια σας μὲ γιὸ (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Λευκ. || Παροιμ. Μέσ' 'ς τὰ τόσα daβadoύρια | εἶχαμε γαὶ 'εννητούρια (ἐπὶ τῆς συσσωρεύσεως ἀπασχολήσεων) Νάξ. ('Απύρανθ.) || 'Ἀσμ.

Πόσον σοῦ πρέπ' τὸ ξούρισμα, μὲ γειά σου, μὲ χαρά σου, καὶ 'ς τὰ γινῶ'τούρια σου μὲ γιὸ, νὰ χαίριτ' ἡ καρδιά σου 'Ηπ. (Ζαγόρ.)

Γύρισε δὲ τὴν καρναλ-λήμ μὲ τῆς Λαμπρῆς κουλ-λούρια, 'ὰ δώκῃ ὁ Θιὸς κ' ἡ Παναγιά κι ἀπὸ τὰ γεν-νοτούρια (καρναλ-λή=κορμὸς μικρᾶς ὀρεινῆς πεύκης μετὰ μικρῶν κλώνων ἀπὸ τοὺς ὁποίους κρεμοῦν τὰ κουλλούρια τοῦ Πάσχα) Σύμ. — Ποίημ.

κ' εὐχεταί καλορρίζικα κ' εὐχεταί γεννητούργια Κ.Κρυστάλλ., ἐνθ' ἂν. Συνών. ἐν λ. γέννα 1. 2) 'Ἡ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως ἢ ἡ κατὰ τὴν ἐπομένην τελουμένη ἐορτὴ Α.Ρουμελ. (Στενήμ. Φιλίππουπ.) 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Κρήτ. Κυδων. Πάτμ. — Λεξ. Αἰν. || Φρ. 'Οδας σὶ γέννα ἡ μάννα σου, σ' ἔκαρι γινῶ'τούρια; (πρὸς παῖδα καχεκτικὸν καὶ φιλάσθενον) Κυδων. || Παροιμ. 'Οπριους θέλ' κάῖν' γάμου κι ὀπριους θέλ' γινῶ'τούρια (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος τὴν οἰκονομικὴν δυνατότητα νὰ διασκεδάξῃ παντοιοτρόπως) Ζαγόρ. 3) 'Ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὸ ἀρτιγέννητον βρέφος Κάρπ. Χίος: Εἶχα γεννητούρια (φιλικὰς ἐπισκέψεις εἰς τὸ βρέφος) Χίος. 4) Αἱ διὰ τὸν τοκετὸν φροντίδες, ἡ προετοιμασία ἐνδυμάτων τοῦ βρέφους Θεσσ. (Δομοκ.) Μακεδ. (Νάουσ.): Γιῖν'τούρια εἶχαμ πρίν ἀπὸ τὴ γέννα. 'Ιτοιμάζαμ τὰ ροῦχα γιὰ τοῦ βρέφους πού δὰ ἰρχόνταν Νάουσ. 5) Τὰ εἰς τὸ νεογνὸν προσφερόμενα ἐνδύματα 'Ηπ. (Δωδών.): Πῆγα τὰ γινῶ'τούρια 'ς τ' λιχῶνα τ' ξαδέρφ' μ'. 6) Τὰ γεννέθλια δῶρα πρὸς τὸ ἀρτιγέννητον Λυκ. (Λιβύσσ.) 7) Τὰ μετὰ τὸν τοκετὸν προσφερόμενα γλυκύσματα καὶ τρωγᾶλια εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν λεχῶ καὶ τὸ βρέφος Θράκ. (Σηλυβρ.) Κάρπ. ('Ελυμπ.) Κάσ. Αἴμν. Μεγίστ. Πάτμ. Σύμ. Χάλκ.): Τὰ γεν-νητούργια εἶναι φιστούκια (κατὰ τὴν γέννησιν προσφέρονται φιστίκια) Μεγίστ. 'Υστερα ἡ μαμμή θά μοιράσῃ τὰ γεῖν'τούρια 'ς τὴ γ'τονιὰ Σηλυβρ. 8) Τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα στέλλει ἡ μήτηρ τοῦ νεογνοῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν νὰ βαπτίσῃ αὐτὸ Θράκ. (Τσανδ.) Συνών. καρτερούλα.

